

Motion till riksdagen 2018/19:2913

av **Camilla Brodin m.fl. (KD)**

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut	2
Motivering	4
Nuläget för näringslivet	7
Kristdemokraternas syn på näringsfrågor	8
Kristdemokratisk politik för både små och stora företag	9
Företag inom välfärdssektorn	10
Inför en rimlig kostnad för tillståndsprövning hos IVO	12
Olika driftsformer – behov av jämlika villkor	12
Värna och utveckla tjänstesektorn	13
Goda villkor för företagande	14
Enklare uppgiftslämnande	14
Regelrådet	14
Harmonisera trygghetssystemen för egenföretagare	15
Utveckling av Sveriges industrier	16
Fortsatt god konkurrenskraft	17
Kompetensförsörjning för industriföretag	18
Infrastruktur	18

Kärnkraften är viktig för klimatmålen och basindustrin	19
Finansiering	20
Omstrukturering av riskkapital	21
Sänk kravet på aktiekapital och se över finansieringsmöjligheter	21
Konkurrenskraftiga skatter på delägarskap – personaloptioner	22
3:12-reglerna	24
Beskattning av hobbyodlare & mindre verksamheter	24
Delningsekonomin	25
Innovationssystemet	27
Utveckling av nya företag och produkter	28
Snabbare processer för nya produkter	29
Life Science	31
Upphandling – konkurrens	32
Offentliga bolags och myndigheters konkurrens med privata verksamheter	32
Export och frihandel	34
Exportstrategi	35
Integration viktigt för ökad handel	36
Anslagsförändringar	37

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2019 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av innovationssystemet med alla dess aktörer för att tydliggöra nyttan och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omstrukturera statens riskkapital så att det i högre grad ska kunna matcha lokalt riskkapital genom samverkan med kreditgarantiföreningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka kravet på aktiekapital till 25 000 kronor vid start av aktiebolag och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av finansieringsmöjligheter beträffande privatpersoners, företags och andra aktörers möjligheter att investera i lokal företagsutveckling och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka RUT- och ROT-avdragen med de nya tjänster som förordas och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som startar nya företag oavsett företagsform bör omfattas av regelverket för SGI i ett uppbyggnadsskede av företaget och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att högskolornas samverkansuppdrag behöver tydliggöras och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de statliga forskningsinstituten bör ges tydligare uppdrag att bidra till kunskap och information om tillgängliga FoU-satsningar för industrins små och medelstora företag och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att valfrihetssystem (LOV) ska användas i alla kommuner för att upphandla välfärdstjänster och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LOV bör främjas på alla de områden som lagstiftningen ger utrymme för och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överenskommelsen med civilsamhället bör arbeta mer för att öka mångfalden av utförare inom hälso- och sjukvård samt omsorg och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en särskild strategi för innovationsupphandling för att svenska företag ska kunna få ut nya produkter på marknaden och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att den internationella kompetens som finns i Sverige bättre tas till vara i regionala exportcentrum och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Regelrådets uppgift och ställning ska stärkas genom att rådet blir obligatoriskt remissorgan för Regeringskansliets förslag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla och jämställa reglerna mellan olika hobbyslag, och där inkomsterna för hobbybiodlare i ett första steg får ett grundavdrag, och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att skapa en megafond för life science som kapitaliseras genom investeringar i både ägarandelar och obligationer och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka kostnaden för tillståndsprovning hos IVO och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tabell 1: Anslagsförslag 2019 för utgiftsområde 24 Näringsliv			
<i>Tusental kronor</i>			
	Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (KD)
1:1	Verket för innovationssystem	239 552	-10 000
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 910 255	-315 000
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel	747 421	-101 600
1:4	Tillväxtverket	274 635	
1:5	Näringslivsutveckling	881 022	-328 000
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	61 994	

1:7	Turistfrämjande	114 613	-15 000
1:8	Sveriges geologiska undersökning	241 772	-38 000
1:9	Geovetenskaplig forskning	5 923	
1:10	Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000	
1:11	Bolagsverket	53 285	
1:12	Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327	
1:13	Konkurrensverket	152 999	
1:14	Konkurrensforskning	13 804	
1:15	Upprustning och drift av Göta kanal	153 210	+5 000
1:16	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	23 200	
1:17	Kapitalinsatser i statliga ägda företag	61 000	
1:18	Avgifter till vissa internationella organisationer	17 780	
1:19	Finansiering av rättegångskostnader	18 000	
1:20	Bidrag till företagsutveckling och innovation	309 472	
1:21	Patent- och registreringsverket	320 584	
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	35 771	
2:2	Kommerskollegium	91 084	
2:3	Exportfrämjande verksamhet	382 389	
2:4	Investeringsfrämjande	72 772	
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517	
2:6	Bidrag till standardiseringen	31 336	
2:7	AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	10 000	
	<i>Nya anslag</i>		
	Företagsrådgivning		+10 000
	Summa	7 266 717	-792 600

Tabell 2: Anslag 2019-2021 för utgiftsområde 24 Näringsliv

	Utgiftsområde 24 Näringsliv	2019	2020	2021
1:1	Verket för innovationssystem	-10	-10	-10
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	-315	-200	-200
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel	-102	-103	-103
1:4	Tillväxtverket			
1:5	Näringslivsutveckling	-328	-378	-278
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser			
1:7	Turistfrämjande	-15	-15	-15
1:8	Sveriges geologiska undersökning	-38	-44	
1:9	Geovetenskaplig forskning			
1:10	Miljösäkring av oljelagringsanläggningar			
1:11	Bolagsverket			
1:12	Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien			
1:13	Konkurrensverket			
1:14	Konkurrensforskning			
1:15	Upprustning och drift av Göta kanal	+5	+60	-60
1:16	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag			
1:17	Kapitalinsatser i statliga ägda företag			
1:18	Avgifter till vissa internationella organisationer			
1:19	Finansiering av rättegångskostnader			

1:2 0	Bidrag till företagsutveckling och innovation			
1:2 1	Patent- och registreringsverket			
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet			
2:2	Kommerskollegium			
2:3	Exportfrämjande verksamhet			
2:4	Investeringsfrämjande			
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer			
2:6	Bidrag till standardiseringen			
2:7	AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning			
	<i>Nya anslag</i>			
	Företagsrådgivning	+10	+10	+10

Nuläget för näringslivet

En god välfärd förutsätter ett konkurrenskraftigt och differentierat näringsliv. Kristdemokraterna slår vakt om ett livskraftigt näringsliv som kan skapa fler arbetstillfällen och ökad tillväxt, både socialt, ekonomiskt och miljömässigt. Sverige behöver mer än någonsin ett företagsklimat som lägger grunden för fler jobb, för människor med olika slags bakgrund. Utan företag har vi ingen välfärd.

Den tidigare rödgröna regeringen gav med ena handen och tog med den andra. De har under föregående mandatperiod försökt hålla olika grupper i näringslivet på gott humör genom att bilda råd, sätta ihop samverkansprogram, utse samordnare, föra samtal inom viktiga branschområden och lägga strategier. Människor engageras att delta i utvecklingen av sina respektive områden, något som borde vara gott och bra. Det som däremot kommer ut sedan i praktisk politik, från dåvarande regeringen själv, och inte från de engagerade i professionen, är i mångt och mycket något helt annat som istället motverkar de goda initiativen.

Ett omstrukturerat statligt riskkapital genom fond-i-fond-lösningen Saminvest AB har gått långsamt. Det finns fler företag som vill verka i Sverige, men regeringen mötte detta med ogenomtänkta förslag på personaloptioner och förändring av lagen om offentlig upphandling, LOU. Regeringen sa sig uppmuntra att fler startar företag i Sverige, men drog samtidigt ned på stöd till företagsrådgivare och utvecklare av befintliga företag och särskilt till kvinnors och invandrares företagande.

Lösningar saknas på matchningsproblematiken där grundutbildning inom en rad yrken är förutsättningen för anställning. De förberedde införandet av en kilometerskatt som skulle slå hårt mot industrier framför allt i gles- och landsbygd, försämrade villkor för småföretagare inom 3.12-reglerna och högre skatt för löntagare – förslag som man sedan fick dra tillbaka.

Som om detta inte vore nog, valde man också att prioritera ned den växande tjänstesektorn genom sänkningar av både RUT och ROT. Den förra rödgröna regeringen höll tillbaka den privatägda vård- och omsorgssektorn och utbildningsföretag; som alla arbetar inom ramen för offentligt finansierade områden, genom att vilja införa vinstbegränsningar. Kristdemokraterna välkomnar alla arbetstillfällen som kan skapas i nya och befintliga företag. Alla arbetade timmar ska räknas som en tillgång, både för den enskilda personen som för samhället.

Kristdemokraternas syn på näringsfrågor

Kristdemokraternas ekonomiska politik vilar på kunskapen om att arbete och välfärd åt alla bara kan uppnås genom att personer, familjer, företag och civilsamhället tillsammans tar ansvar för vårt gemensamma samhälle. En av politikens viktiga uppgifter måste vara att skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt, som ger fler jobb och välfärd.

En framgångsrik och inkluderande arbetsmarknadspolitik är därmed starkt beroende av ett fungerande utbildningssystem och en näringspolitik som främjar företagande som ger jobb och skatteintäkter till att finansiera välfärden.

En regering som vill åstadkomma ekonomisk utveckling, förstärkt välfärd och goda möjligheter till arbete måste bedriva en näringspolitik som stimulerar till enskildas initiativ och företagande. En grundförutsättning för ett gott företagsklimat är att företag har råd och möjlighet att anställa. Oavsett om det gäller första anställningen eller steget att starta ett företag, måste trösklarna in på arbetsmarknaden sänkas.

Regelförenklningar i takt med att digitaliseringen effektiviserar måste beaktas i större utsträckning än vad som görs idag. Det handlar om att effektivisera administrationen, vilket handlar om att välja arbetssätt och samtidigt välja bort. Vi kan inte fortsätta att ha dubbla system, vilket inte blir effektivt utan enbart det motsatta.

Kristdemokratisk politik för både små och stora företag

Det är viktigt att lagar, skatter och regler utformas på ett sådant sätt som gör det enklare för människor att starta och driva företag. De regler staten ställer upp för företagen ska vara långsiktiga. Likvärdiga villkor ska gälla för olika företagsformer, oavsett storlek av företag, eller företagande i hela landet.

De små och medelstora företagen, som ofta är familjeföretag, ska stå i centrum för utformningen av näringspolitiken. Generationsväxling inom familjer har blivit svårare, på grund av skatteregler och attityder till småföretagande som kräver stora personliga insatser. Lösningar med externa intressenter måste hittas i högre grad än tidigare för att lönsamma mindre företag ska kunna fortsätta fungera och ha anställda. Något som är särskilt viktigt på mindre orter.

Samtidigt har Sverige förmånen att ha en tillväxt av större internationella företag som också efterfrågar ett gynnsamt regelverk för att kunna fortsätta växa och stanna kvar i landet. Att de små företagen får möjlighet att växa och att de större företagen fortsätta utvecklas, är en förutsättning för att vårt land även framöver ska kunna hävda sig i den internationella konkurrensen med kompetens, produkter och tjänster.

Med fler sysselsatta kan fler försörja sig själva och därmed få mer makt över sina liv. Med fler sysselsatta skapas också resurser för att förstärka samhällsekonomin och därmed värna välfärdssystemen så att de som bäst behöver samhällets stöd också kan få det.

En del i detta är att även se eget företagande som en naturlig väg till arbete, både för sig själv och för andra. Ansvar för arbete och välfärd hos samhällets aktörer – den enskilde medborgaren, offentliga institutioner, näringsliv och ideella sektorn, är ibland diffust. Det är svårt både för den enskilde och företagare att skapa sig en bild av de arbetstillfällen, ersättningar, program och insatser som finns, framför allt de som sorterar under Arbetsförmedlingen. Kristdemokraterna har tillsammans med övriga

allianspartier föreslagit att Arbetsförmedlingen ska läggas ned i sin nuvarande form. Detaljerna i detta går att läsa i Utgiftsområdesmotion 14. Det kan också i vissa fall vara svårt att skapa sig en överblick över vilka myndigheter som har hand om vad. Kristdemokraterna vill därför rensa upp i den förra regeringens misslyckade satsningar och i stället rikta insatser till det som fungerar, detta redogör vi för i utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Tydlighet, hanterbarhet och kunskap är tre delar som måste utvecklas hos ansvariga instanser för att skapa arbetspraktik, anställningar och lärlingsplatser på företag och i andra verksamheter men även för att kunna göra sin egen livsdröm möjlig i eget företagande eller tillsammans med andra. Inte minst för att skapa möjligheter för nya svenskar att komma in i det svenska samhället och kunna gå från bidrag till egen försörjning.

Företag inom välfärdssektorn

Det privata näringslivet har varit, är och kommer att vara grunden för Sveriges välfärd. De arbetstillfällen som privat sektor kan skapa utgör basen för finansieringen av offentliga välfärdstjänster. De närmaste åren tilltar dock utmaningen när det gäller välfärdens finansiering. Allt fler äldres vård och omsorg ska finansieras av en minskande andel i arbetsför ålder.

För att Sverige ska stå sig starkt i framtiden och upprätthålla en god ekonomi i balans behöver förutsättningarna för företagande i vårt land bli ännu bättre genom långsiktiga stabila villkor. Det är genom framgångsrika, välmående företag de resurser skapas som gör det möjligt för oss att finansiera vår välfärd.

En väl fungerande offentlig sektor är en förutsättning för att ett gott samhälle ska kunna skapas för alla oavsett inkomst, ålder, kön eller bosättning. Den offentliga sektorns verksamhetsformer ska så långt som möjligt bygga på nyttjande av olika driftsformer och på decentralisering. För att öka mångfalden, stimulera initiativtagande och effektivitet måste produktion av välfärdstjänster i enskild regi via företag, stiftelser, kooperativ och ideella organisationer ges lika förutsättningar som tjänster producerade i offentlig regi. LOV:en – Lagen om Valfrihetssystem, kan utvecklas och förfinas både för vård, omsorg och sociala verksamheter såväl som för skola och utbildning.

Politikernas uppgift är att ta tillvara medborgarnas intresse. Utvärdering, kostnadsuppföljning och kvalitetskontroll är därför viktiga politiska uppgifter. Produktion av individuella sociala servicetjänster bör präglas av mångfald. Den enskilde bör själv kunna välja utförare inom ramen för det bistånd som myndighet beviljat. Övrig offentlig verksamhet, som inte är myndighetsutövning, bör upphandlas i konkurrens.

I september 2017 aviserade den då sittande regeringen förslaget att inte mer än sju procent av operativt kapital (plus statslåneräntan) får tas ut i vinst för företag inom omsorg och skola. Vårdsektorn undantas för tillfället.

Förslaget bygger på den s.k. Reepalu-utredningen, ”Ordning och reda i välfärden”, som har satt käppar i hjulet för privata utövare av ovanstående verksamheter. Hotet om en vinstbegränsning för vård, skola och omsorg har lagt en våt filt över expansion och utveckling för dessa företag och organisationer.

Kristdemokraternas uppfattning är att en mångfald av utförare av offentligt finansierad välfärd behövs och att de företagsekonomiska villkoren måste vara goda. De flesta företag återinvesterar eventuella överskott i personal, inventarier, fastigheter med mera som är en del av verksamhetsutvecklingen.

Den privata vård- och omsorgssektorn bestod 2015 enligt branschorganisationen Vårdföretagarna, av drygt 14 000 företag med 150 000 årsanställda är sysselsatta om man räknar både heltids- och deltidsarbete. Drygt 93 procent av dessa företag hade 1–19 anställda, och 87 procent hade färre än tio anställda, alltså småföretag. Omsättningen var 119,7 miljarder kr och utdelningarna 4,1 miljarder kr, alltså var utdelningarna i vårdsektorn knappt 3,5 procent av omsättningen. De företag som gick med vinst återinvesterade 3,8 miljarder kr. Rörelsemarginalen var 8,4 procent.

Friskolornas Riksförbund har i sin statistik för 2008-2012 visat på en nettoomsättning på 14 miljarder kronor för 336 bolag och 19 671 anställda. Aktieutdelningen av fritt kapital var 5 procent. Senare siffror visar med all säkerhet på fler bolag och anställda och därmed högre omsättning.

Enligt Skolverkets siffror för 2016, fanns bland annat 9 183 förskoleenheter, varav 2 708 fristående, 4 847 grundskoleenheter varav 820 fristående och 1 313 skolenheter i gymnasieskolan varav 428 fristående. Det är alltså en betydande andel av svenska elever som går i andra än kommunala skolor.

Kristdemokraterna tror på en mångfald av utförare inom vård och omsorg och skolan. Aktiebolag såväl som kooperativ och allt däremellan, ska få plats och möjlighet

att bedriva verksamheter för personer med olika behov. De rödgröna partiernas motstånd till privata alternativ är helt obegripligt om man dessutom ser till de undersökningar som görs om medborgarnas vilja att kunna välja vårdgivare eller förskola och skola.

Inför en rimlig kostnad för tillståndsprövning hos IVO

Vi kristdemokrater stödde förslaget att utöka tillståndsplikt till att inkludera utövare av hemtjänst och LSS-insatser i syfte att säkerställa god kvalitet inom verksamheten som träder i kraft den 1 januari 2019. Vi motsäger oss däremot att tillståndsplikten endast ska gälla privata aktörer. Vidare beslöt riksdagen att tillståndsprövningen ska vara avgiftsbelagd. Något som vi instämmer i. Men vi är däremot kraftigt kritiska till nivån på avgiften som är fastställd av regeringen. Från den 1 januari 2019 kommer det att kosta 30 000 kronor att ansöka om ett tillstånd och 21 000 kronor att ansöka om en ändring av ett tillstånd. Dessa summor är orimligt höga, med tanke på att flertalet av de privata aktörerna som nu är belagda med tillståndsplikt är mindre företag med begränsade intäkter. Risken är överhängande att de mindre aktörerna slås ut från marknaden vilket i förlängningen skulle vara negativt för valfriheten inom verksamheten. Därför behöver kostnaden sänkas. Detta bör ges regeringen till känna.

Olika driftsformer – behov av jämlika villkor

Kristdemokraterna tycker det är viktigt med mångfalden av olika associationsformer, och möjligheten till valfrihet. 2006 etablerades en ny, ytterligare, bolagsform, så kallade SVB. Det är en bolagsform med särskild vinstutdelningsbegränsning. Detta är ett bra komplement till det traditionella aktiebolaget.

Företagsformen är tänkt för verksamheter som tidigare drivits i offentlig regi, till exempel företag som etableras i privat regi inom hälso- och sjukvårdssektorn. Reglerna syftar till att säkerställa att företagets vinst huvudsakligen stannar kvar i företaget. Anledningen till att det fortfarande inte finns särskilt många SVB-bolag är förmodligen för att inga stödstrukturer finns för vare sig den här formen av bolag eller idéburna företag inom välfärdssektorn i Sverige. Fortfarande finns endast ett sextiotial aktiva SVB-bolag registrerade i Sverige.

I Storbritannien och USA däremot är detta en etablerad bolagsform för just välfärdsföretag. I Storbritannien fanns år 2014 cirka 10 000 registrerade CIC (community interest companies) och intresset ökar. Syftet med införandet var att undvika överreglering av traditionella välfärdsbolag och att samtidigt säkra allmänintresset genom begränsat vinstuttag. I USA kan L3C (low profit limited liability companies) ta emot avdragsgillt riskkapital, vilket tidigare enbart var möjligt för ideella organisationer.

Kristdemokraterna tycker det är viktigt med en mångfald av olika associationsformer, och möjligheten till valfrihet, därför är det angeläget med en kunskapshöjning av även denna företagsform.

Tjänstesektorn har utvecklats under senare år med ett flertal digitala tjänster i form av delningsekonomi som effektiviserar användning av våra resurser, men svårt att hantera i vanlig bolagsform. Kristdemokraterna vill ta initiativ till att utveckla bolagsform för de nya företagen så att lagar, regler och trygghetssystem kan kopplas in.

Värna och utveckla tjänstesektorn

Många unga och nyanlända får sina första jobb inom någon del av tjänstesektorn. Därför är det viktigt att tjänstemarknaden får möjlighet att fortsätta vidgas. En viktig del i branschen är hushållstjänster. Förutom den positiva arbetsmarknadseffekten av att dessa utsatta grupper får jobb inom hushållstjänster innebär det ett stöd för exempelvis tidspressade barnfamiljer och äldre i behov av hjälp.

RUT- och ROT-avdragen har öppnat nya marknader och skapar förutsättningar för nya företag och jobb. Avdragen är en succé som har skapat omkring 21 000 nya vita heltidsjobb i branscher som tidigare haft stora problem med svartjobb.

Den dåvarande rödgröna regeringen valde att nedmontera dessa avdrag, ett slag mot alla människor och småföretag som vågat ta steget att verka inom den hushållsnära tjänstesektorn. Inte minst för personer med utländsk bakgrund eller för personer med arbetshinder inom till exempel arbetsintegrerade sociala företag som till stor del erbjuder tjänster inom RUT-området. Själva idén med skattereduktion för hushållsnära tjänster ska vara att det är vardagsnära servicetjänster som många i samhället kan ta del av, om kostnaderna vore mindre.

Enskilda och familjer med barn eller föräldrar med funktionsnedsättningar har kunnat nyttja RUT-avdraget som en avlastning för en rimlig kostnad. Många småföretag har kunnat utveckla verksamheten och anställa fler. Effekterna av försämrade RUT-avdrag för såväl enskilda som för samhällsekonomin i stort blir därför negativa. RUT-avdraget ska utvecklas så att fler jobb med enklare kvalifikationer blir möjliga. Därför vill Alliansen tredubbla taket i RUT till 75 000 kr per person och år, samt vidga RUT till att också omfatta flyttjänster, tvättjänster och trygghetstjänster. Dessutom bör möjligheten till att bredda RUT ytterligare för de över 70 år ses över.

Kristdemokraterna avsätter totalt 730 miljoner kronor per år under tre år för att återställa och utvidga RUT-avdraget 2019.

Goda villkor för företagande

Enklare uppgiftslämnande

Kristdemokraterna vill införa en garanti att företag bara behöver lämna en uppgift en gång till myndigheterna och uppgiften slussas sedan vidare till aktuell myndighet. Det skulle påtagligt minska tiden som företag behöver lägga på administration och öka tiden de kan lägga på sin kärnverksamhet – att skapa värde och jobb.

Regelförenklingar var i fokus under alliansregeringen 2006 -2014, men under förra mandatperioden har antalet regler som företagen behöver ta hänsyn till ökat markant. Kristdemokraterna var drivande i alliansregeringen att regelförenklingar skulle genomföras och den uppgiften är nu ännu viktigare under denna mandatperiod. Ju färre regler en företagare har att förhålla sig till, desto enklare att företagaren gör rätt samt att de administrativa kostnaderna minskar för det enskilda företaget. Det ska vara lätt att göra rätt.

Regelrådet

Regelrådet inrättades av den alliansledda regeringen år 2008 med fokus på att arbeta med regelförenklingar för företag. Erfarenheter från andra länder visade att en oberoende granskning av tillkommande regler minskar onödigt regelkrångel. Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på

konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

2015 ändrade dock den rödgröna regeringen Regelrådets direktiv och sammansättning från att vara en statlig kommitté till ett beslutsorgan inom Tillväxtverket. Numera yttrar sig endast Regelrådet över konsekvensutredningarnas kvalitet. Av de 198 konsekvensutredningar som Regelrådet har yttrat sig över under 2015 har 71 konsekvensutredningar sammantaget bedömts uppfylla förordningskraven medan 127 inte har bedömts uppfylla kraven. Detta motsvarar en andel på 36 procent som uppfyllde förordningens krav under året, vilket är samma andel som uppfyllde kraven under 2014.¹

Sämst var Finansdepartementet där 26 av sammanlagt 37 konsekvensutredningar inte bedömdes uppfylla kraven. Allvarligt kan tyckas, då just det departementet handhar frågor av ekonomisk karaktär som skatter och avgifter som i högsta grad har stor betydelse för speciellt småföretagare.

Det samlade utfallet av Regelrådets granskning av konsekvensutredningar under 2015 visade särskilt stora brister i analysen av påverkan på företagens kostnader och konkurrensförhållanden för företag. Regelrådet konstaterade att dessa aspekter är av stor betydelse för företagens förutsättningar att arbeta och växa.

Kristdemokraterna anser därför att Regelrådets uppgift och ställning ska stärkas genom att bli obligatoriskt remissorgan för Regeringskansliets förslag, så nya lagar och regler såväl som förändringar i befintliga, blir så ändamålsenliga som möjligt.

Harmonisera trygghetssystemen för egenföretagare

En viktig del i att förbättra förutsättningarna för start av företag eller för generationsskiften, är möjligheten att få behålla sina förmåner inom socialförsäkringssystemet under en startperiod. Nya generationer företagare med hemmavarande barn måste känna att steget från en anställning till eget företagande är tryggt.

---

¹ http://www.regelradet.se/wp-content/uploads/2016/02/Arsrapport-regelradet_2015.pdf

Kristdemokraterna var med i alliansregeringen och genomförde en rad förbättringar i trygghetssystemen för företagare, men det krävs att vi fortsätter stärka tryggheten för dem.

Nystartade företag som väljer företagsformen enskild firma eller handelsbolag, har rätt till ett uppbyggnadsskede på två år. Det innebär att företagaren får uppskatta hur stor den totala nettointäkten kommer att bli under de närmsta två åren. Försäkringskassan fastställer sedan sjukpenningen utifrån den beräknade nettointäkten. Det betyder att företagaren får en sjukpenning likvärdig med en anställd.

Detta gäller inte för aktiebolag, utan där är det den totala lönesumman som ligger till grund för sjukpenningen. Den som inte tar ut någon lön ur sitt företag får därför ingen sjukpenning och/eller föräldrapenning.

Kristdemokraterna vill därför utreda möjligheten för personer som startar egna företag oavsett företagsform, att behålla sina förmåner inom trygghetssystemen genom att omfattas av regelverket för SGI under en startperiod, särskilt för familjeföretagare med hemmavarande barn.

Utveckling av Sveriges industrier

Regeringens och riksdagens uppgift är att stifta lagar kring arbetsrätt, besluta om skatter som direkt påverkar företag, teckna frihandelsavtal, bygga ut infrastrukturen och förbättra utbildningssystemet. På dessa områden har Kristdemokraterna förslag på förbättringar och utvecklingsmöjligheter för industrin i Sverige.

Industrin sysselsätter direkt cirka 650 000 personer i Sverige. I takt med att industrin utvecklas och fokuserar sin verksamhet har tjänster inom bland annat administration, produktutveckling, it och logistik lagts ut till företag som är specialister på detta. Inom industrinära tjänsteföretag arbetar idag 350 000 personer. Totalt sysselsätter industrin i Sverige därmed omkring en miljon personer, vilket är cirka 20 procent av arbetskraften, enligt Teknikföretagen.

Stora steg framåt när det gäller innovation framhålls som en grundbult. Att genomföra en konkurrensanalys av alla förslag till ny lagstiftning är en av åtgärderna som EU:s industristrategi nämner särskilt. I januari 2016 fastställde den dåvarande regeringen ”Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige”. Strategin ska

bidra till att stärka företagens omställningsförmåga och konkurrenskraft och har även en handlingsplan. Sverige ska konkurrera med digital och hållbar produktion samt utvecklade eller nya produkter. Här ligger möjligheten för en svensk nyindustrialisering, säger man, vilket kräver insatser på alla nivåer.

Fortsatt god konkurrenskraft

Sveriges välstånd bygger i grunden på en framgångsrik industri som kan konkurrera på världsmarknaden. Därför gäller det för Sverige att vara attraktivt för investeringar i industriell verksamhet inom alltifrån forskning och utveckling av produkter till hela tillverkningsprocessen och kringliggande affärstjänster. Genom detta kan företagen fortsätta att bidra till arbetstillfällen, tillväxt och välfärd i Sverige. Konkurrenskraftiga tillverkningskostnader, flexibilitet i omställning när efterfrågan av produkter och tjänster ändras och att man är aktiv på nya marknader är nödvändigheter för såväl små som stora industriföretag. Industriföretagen kan själva medverka till att utveckla sina organisationer till att bli mer innovativa, delta i internationellt standardiseringsarbete, samverka med skolor, högskolor och universitet samt att tillsammans med fackliga parter förhandla fram konkurrenskraftiga löneavtal.

För att industrins konkurrenskraft ska kunna upprätthållas krävs ytterligare investeringar i infrastruktur och en större förståelse för den regionala tillväxtlogiken. Att åstadkomma färre men starkare regioner skulle underlätta för industrin, liksom för ekonomin i sin helhet, genom att t.ex. infrastruktursatsningar, kompetensförsörjning, samverkan mellan näringsliv och akademi bättre organiseras.

Behovet av infrastruktursatsningar är stort, inte minst vad gäller bostäder, järnvägar, vägar, men även stabila villkor för elförsörjning och behov av energieffektiviseringar.

Där stora brister i elförsörjningen gång på gång påpekas och oron blivit en del av industrins vardag, påverkar detta framtidstron i så hög grad att vi behöver vidta kraftfulla åtgärder. Industrin står för tusentals arbetstillfällen, som är viktiga för Sveriges välstånd, precis som övriga branscher är. Fler företag gör idag en omställning och går mot en elektrifiering och digitalisering. Om inget görs kommer fler företag tvingas ompröva huruvida Sverige ger dem de bästa förutsättningarna. Det har stor betydelse vilka signaler vi skickar till investerare inför nyetableringar av exempelvis data-/serverhallar. Därför behöver vi se till att ta industrins oro på allvar. Vi kristdemokrater anser att kärnkraften i linje med energiöverenskommelsen ska utvecklas, inte avvecklas. Vattenkraften ska värnas. Elanvändningen behöver öka för

klimatets skull. Vind- och solenergi kommer byggas ut och mål för leveranssäkerhet måste tas fram. Detta behöver säkras upp för både industrins och för miljöns skull.

Kompetensförsörjning för industriföretag

En framgångsrik industri måste också ha tillgång till en kvalificerad arbetskraft och kontinuerlig kompetensförsörjning. Den ökande internationaliseringen av produktionen och ökad konkurrens behöver inte vara ett hot mot verksamheter i Sverige, om man ser till att även svenska företag fullt ut kan utnyttja den internationella ekonomins möjligheter. Men det finns naturligtvis exempel på dålig offshoring.

Företag har ibland flyttat verksamheter med förhoppningen att sänka sina kostnader och i efterhand har det visat sig att andra oförutsedda kostnader gjort affären mindre lönsam. Utan arbetskraftsinvandring kommer Sverige och många länder i Europa att lida av en minskande eller stagnerande arbetskraft; men genom att tillvarata de personer som kommer hit och får uppehållstillstånd, kan industrin och näringslivet i stort berikas. Dock behöver utbildningssystemet med validering av individers kompetens, snabbare undervisning i svenska och utbildning i branschkunskap snabbas upp för att fler ska kunna matchas till de arbetstillfällen som erbjuds. Matchningsproblematiken på arbetsmarknaden är ett välkänt problem. Därför satsar Kristdemokraterna 400 miljoner kronor extra på yrkesvux 2019 och utökar satsningen 2020-2021 med 100 miljoner kr per år.

Industrirådet skrev i ”Industristrategi för forskning och innovation” bland annat om att högskolans samverkansuppdrag behöver förtydligas och följas upp; där prestation är kopplat till en resurstilldelning som belönar både vetenskaplig kvalitet och kvalitet i samverkan och nyttiggörande för samhället. Likaså att forskningsinstituterna bör medverka till att FoU inom näringslivet ökar genom att tillsammans med industrin och universiteten vara sammanhållande för strategiska teknikområden. Forskningskoncernen Swerea med sina fem institut är ett exempel, med huvuduppdrag att utifrån vetenskaplig grund leverera forskning och utveckling som stärker konkurrenskraften och skapar nytta för industrin i Sverige.

Infrastruktur

Konkurrenskraftiga transporter är en överlevnadsfråga för bas- och tillverkningsindustrin. Sverige har redan idag en kostnadsnackdel gentemot övrig europeisk industri på grund av längre transportavstånd inom landet och till huvudmarknaderna. Branschen upplever många gånger att trafikslagen ställs mot varandra istället för att samverka.

Basindustrin använder järnvägen när det går men behöver utökad spårkapacitet för att undvika flaskhalsar, vägtransporter i annat fall och transporterna behöver ofta nå hamnar där sjöfarten tar vid. Miljömässig hållbarhet måste kombineras med ekonomiska och sociala aspekter. Rörligheten på arbetsmarknaden hålls också tillbaka av en otillräcklig kapacitet i väg- och järnvägsnätet i storstäderna, främst i Stockholmsområdet. Det handlar både om otillräckligt underhåll och fördröjda nyinvesteringar. Många av pendlarna har problem med tågförseningar och långa bilköer vilket håller tillbaka effektiviteten.

Både basindustri och industrinära tjänster framhåller att flygtrafiken behöver utökas. Planer på nedläggning av Bromma flygplats – samtidigt som Arlanda inte har tillstånd att utökas – har också varit och är ett hot för effektiviteten av företag verksamma i och utanför Stockholmsregionen men också för resten av landet, då Bromma är inrikesflygets nav.

Infrastruktur handlar även om väl fungerande elektroniska kommunikationer, för att digitala tjänster ska kunna erbjudas och användas. Datatrafik måste kunna fungera även vid driftstörningar och avbrott; det är alltför kostsamt för industrin när detta inträffar. För att upprätthålla internationell konkurrenskraft är det viktigt att den digitala infrastrukturen fungerar och fortsätter att utvecklas.

I Luleå har Facebook etablerat sig med en stor datahall med servrar och flera andra större dataföretag bör överväga Sverige som land att etablera sina verksamheter i. I Danmark och Finland har redan elskatten för bland annat datacenter sänkts, och Sverige bör finnas med i konkurrensen om nyetableringar.

Forskning, utbildning, innovation, produktion och tjänsteutveckling bildar ett väl fungerande sammanhang och utgör en bas för att Sverige ska kunna vidareutveckla positionen som en ledande industrination. Vi ska dock inte glömma bort att för att hela Sverige ska kunna ha ett levande näringsliv behövs även tillgång till kommersiell service på landsbygden.

Kärnkraften är viktig för klimatmålen och basindustrin

Sverige ska klara av klimatmålen, det är vi många som är överens om. Men för att klara målen behöver beslutet att stänga Ringhals 1 och 2 omprövas. Dessa två reaktorer bidrar till att minska klimatutsläppen motsvarande alla svenska personbilar. Vi kommer också behöva bygga ny kärnkraft om vi ska klara klimatlagens krav att senast 2045 ha nollutsläpp av växthusgaser. Reaktorerna är i dag både lönsamma och minskar klimatutsläppen med över tio miljoner ton per år.

Med energiöverenskommelsen som utgångspunkt behöver Sverige återuppta planering för nya reaktorer. Sverige ska samarbeta med andra kärnkraftsländer både i Europa och internationellt med ett fåtal standardiserade kraftverk med en rimlig prislapp och byggtid.

Ny kärnkraft är en viktig fråga, inte bara för Sverige utan framförallt på en global nivå. Enligt FN:s klimatpanel IPCC är detta nödvändigt för att klara klimatmålen. I dag är det Ryssland och Kina som bygger flest reaktorer, här har västländerna ett gemensamt ansvar att vara med.

Sverige kommer behöva mycket mera el för att kunna utveckla samhället och minska vårt stora beroende av olja, kol och gas. Basindustrin är beroende av bra eltillgång till ett lågt och förutsägbart pris. Planeringen för ökad elanvändning bör utgå från ett elbehov på minst 200 TWh år 2045 om alla åtaganden ska nås. Här behövs alla icke-fossila energislag. Ett utbyggt elnät är också avgörande.

Därför menar Kristdemokraterna att kärnkraften i linje med energiöverenskommelsen ska utvecklas - inte avvecklas. Vattenkraften ska värnas. Elanvändningen behöver, för klimatets skull öka, inte minska. Vind- och solenergi kommer byggas ut och mål för leveranssäkerhet måste tas fram.

Finansiering

Att få fler i Sverige att våga starta och driva företag är en förutsättning för ekonomisk tillväxt och en viktig del i att vara medskapare – inte bara medborgare – i samhället. Det är också viktigt att få fler att känna det mödan värt att behålla och driva vidare en verksamhet inom familjen, på orten, även på landsbygden; och säkra tillgång till kapital, engagemang, mentorskap och kompetenshöjning.

Företagens möjligheter att hitta riskvilligt kapital till goda marknadsmässiga villkor är en nyckelfaktor för att trygga näringslivets möjlighet att utvecklas, växa och skapa

nya jobb. Vi anser att det huvudsakligen är privat kapital som ska riskeras när företag startas och utvecklas oavsett om det rör sig om börsnoterade koncerner, medelstora företag i tillväxtfas eller affärsidéer i tidiga skeden, men att behov också finns av statliga marknadskompletterande insatser.

Staten bör främja nyföretagande genom att skapa ett gott klimat för innovationer samt produkt- och marknadsutveckling. De offentliga organen bör medverka till att nödvändigt riskkapital finns tillgängligt, inte minst för mindre företag och i regioner med svag kapitalbildning och sysselsättningsproblem. Särskilda insatser bör göras för att stimulera kvinnligt företagande och olika företagsformer.

Omstrukturering av riskkapital

Sverige har en väl utbyggd sektor för riskkapitalförsörjning för företag, men den behöver omstruktureras och utvecklas. Tillgången till kapital för företag i tidiga skeden är ett ofta omvittnat problem. Få privatpersoner och institutioner vill riskera pengar i företag som ännu inte etablerat en fullskalig affärsverksamhet. Det finns därför en marknadskompletterande roll för staten att fylla.

Men för att såväl det offentliga som det privata riskkapitalet ska ge bästa möjliga effekt i investeringar, och inte minst att de uppfinnare, innovatörer och entreprenörer i olika skeden ska hitta de medel som finns tillgängliga, krävs en tydligare organisering av aktörerna i innovationssystemet.

Det behövs förstärkt finansieringsstöd i mycket tidiga faser i form av bidrag, lån och ägarkapital. Därutöver behövs det finansieringsinsatser i kapitalintervallet 5–50 miljoner kronor.

Det behövs också åtgärder för att förbättra tillgången till lånekapital till små och medelstora företag. Alla delar i kapitalförsörjningskedjan behöver fungera för att nyföretagandet ska stimuleras och för att landets företag ska ges möjlighet att expandera både produktmässigt och geografiskt. Därför bör det statliga riskkapitalet omstruktureras så att det bättre når företag i en tidig fas och även att det statliga kapitalet i större utsträckning samverkar tillsammans med privata finansiärer och kreditgarantiföreningar i hela landet.

Sänk kravet på aktiekapital och se över finansieringsmöjligheter

Många saknar i dag de medel som krävs för att kunna starta ett företag eller har svårt att göra avsättningar av sina löpande inkomster till denna grundplåt. Kristdemokraterna

vill sänka trösklarna till företagande, för att ge fler möjlighet att starta och utveckla företag och på så vis skapa arbete åt både sig själv och andra. Kristdemokraterna vill också se en översyn av de finansieringsmöjligheter som i dag finns beträffande privatpersoners, företags och andra aktörers möjligheter i att investera i lokal företagsutveckling. Syftet är att underlätta att kapital investeras/reinvesteras på landsbygden. Vi vill också förbättra möjligheterna för att realisera olika former av lokala investeringsbolag, bygdekassor och andra initiativ som kommer underifrån och bygger på de lokala förutsättningarna. Så stärks civilsamhället, men även kunskapen och känslan för det gemensamma ansvaret vi alla har för att vårt samhälle ska utvecklas väl.

Kristdemokraterna var i alliansregeringen med och sänkte kravet på aktiekapital från 100 000 kronor till 50 000 kronor vid start av aktiebolag.

Kristdemokraterna vill sänka kravet på insats ytterligare. Dagens regelverk stänger ute potentiella företagare och att sänka kravet på aktiekapital till 25 000 kronor skulle göra steget lättare för många att starta företag.

Kristdemokraterna anser att det är de små och medelstora företagen som ska prioriteras i näringslivspolitik, det är där flest arbetstillfällen skapas. Fyra av fem nya jobb har de senaste 20 åren skapats i små företag. Skattesystemet ska vara sådant att vinster kan genereras samtidigt som sparande i det egna företaget uppmuntras. Det ska också vara så utformat att det främjar tillgången till riskvilligt kapital för nya och växande företag. Arvs-, gåvo- och kapitalskattereglerna ska utformas så att generationsskiften i företagen underlättas.

Konkurrenskraftiga skatter på delägarskap – personaloptioner

Optioner och andra aktierelaterade incitamentsprogram används som ett sätt att attrahera och behålla nyckelpersoner i företagen. Genom programmen får personalen möjlighet att få del av företagets framtida ekonomiska utveckling.

Skatteregelverket kring personaloptioner är i dag mycket komplext. Osäkerheten kring hur stor beskattningen kan bli gör att många företag i dag avstår från att ge sina anställda personaloptioner. Detta menar vi kristdemokrater försvårar för entreprenörer i tidiga stadier att attrahera nödvändig kompetens. Rätt använda kan personaloptioner

skapa drivkrafter för experter och andra nyckelpersoner att verka i unga och lovande företag.

En utvecklad användning av optioner skulle därför kunna spela en viktig roll för företag som befinner sig i specifika skeden. Det handlar om tillväxtföretag som ännu inte har några intäkter, utan måste finansiera löner från det kapital som ägarna satt in i verksamheten.

För att det svenska företagsklimatet även i fortsättningen ska vara gynnsamt krävs förändringar, förenklingar och förtydliganden av regelverket för personaloptioner. Det tydliga syftet måste vara att förenkla användningen av optioner som instrument att attrahera och behålla kompetens, särskilt i innovativa och växande företag.

Många småföretagare jobbar långa timmar med låga lön i tidiga skeden i nybildade företag. Företagen har sällan möjlighet att erbjuda marknadsmässiga löner till nyckelpersoner. För att underlätta för små företags rekrytering av kompetent arbetskraft vill Kristdemokraterna därför göra det enklare och mer konkurrenskraftigt att erbjuda anställda incitamentsprogram och delägarskap. Kristdemokraterna tillsammans med övriga allianspartier initierade en utredning om personaloptioner som lämnade sitt betänkande ”Beskattning av incitamentsprogram” i mars 2016.

Den tidigare rödgröna regeringen gick delvis på utredarens förslag och införde kvalificerade personaloptioner. Det innebär att den som förvärvar andelar genom att utnyttja kvalificerade personaloptioner inte förmånsbeskattas. När andelarna säljs beskattas kapitalvinsten enligt vanliga kapitalregler. Socialavgifter ska inte betalas. Syftet med de föreslagna reglerna är att underlätta för små, nystartade tillväxtföretag att rekrytera och behålla nyckelpersoner. Den dåvarande regeringen begränsade dock hur stora företagen fick vara i form av omsättning och antal anställda. Dessutom begränsades hur gamla företagen fick vara.

Kristdemokraterna vill gå längre och satsar 600 miljoner kronor 2019–2021 på personaloptioner. Vi vill att fler företag ska kunna använda systemet och sätter därför gränsen vid 250 anställda, istället för 50. Vi föreslår också ett ökat maxbelopp från 30 till 80 miljoner pund och ingen tidsgräns för hur länge företaget funnits..

Vår ingång är att regelverket bör förenklas och göras mer konkurrenskraftigt, samtidigt som grundläggande skatterättsliga principer beaktas, så att det blir lättare för växande företag att attrahera och behålla centrala medarbetare. Det måste också ta hänsyn till att såväl stora som små företag har verksamheter i olika länder, så reglerna är internationellt anpassade och inte exkluderar vissa branscher.

3:12-reglerna

I november 2016 presenterades en utredning med förslag på förändringar i 3:12-reglerna, ”Översyn av skattereglerna för delägare i fåmansföretag”, exempelvis höjning av löneuttagskravet och höjd skattesats för utdelning/kapitalvinst inom det lågbeskattade utrymmet från 20 till 25 procent.

Efter att ha mött massiv kritik mot den ursprungliga utredningen, drog den dåvarande regeringen tillbaka förslagen om ändrade skatteregler. Kristdemokraterna menar att det är olyckligt att de föreslagna skattelättnaderna vid generationsskiften i ägarledda företag dragits tillbaka, något som länge varit efterfrågat.

Kristdemokraterna anser att 3:12 reglerna ska ta hänsyn till småföretagarens situation och att förenklingsregelns belopp ska ta särskild hänsyn till det.

Beskattning av hobbyodlare & mindre verksamheter

Många svenskar bedriver idag odling på hobbynivå. En viktig del av detta är biodlingen; inte minst för binas pollinering av fruktträd, bär, buskar och olika jordbruksgrödor, och naturligtvis för produktionen av honung.

I Sverige bedrivs biodling i alla län. Enligt uppgifterna som rapporterats in till länsstyrelserna finns det drygt 81 000 bisamhällen i landet. De flesta biodlare bedriver småskalig biodling. Det finns dock ett hundratal personer som bedriver yrkesmässig biodling.

Dagens skatteregler för biodlare på hobbynivå är minst sagt komplicerade. Skatteverket skiljer i korta drag på näringsverksamhet, kapital och hobbyverksamhet. Näringsverksamhet är när tre kriterier är uppfyllda. Dessa är: Verksamheten drivs självständigt, varaktigt och med vinstsyfte. Detta kräver momsregistrering och ofta registrering för F-skatt. Vidare är biodling som näringsverksamhet bokföringspliktig. Beskattning som kapital gäller vid enstaka försäljningar av egendom som ägts för eget bruk, exempelvis en bigård.

Om inget av dessa två inkomstslag är uppfyllda ska verksamheten beskattas som hobbyverksamhet inom inkomstslaget tjänst. Här säger reglerna att om verksamheten, biodlingen, drivs självständigt och varaktigt men saknar vinstsyfte skall den beskattas inom inkomstslaget tjänst. Vid överskott får man alltså själv betala sina sociala avgifter som egenavgifter.

Detta är bara en kort version av skattereglerna för biodling driven som hobby. Till detta kommer regler om förslitningsavdrag, kontanta utgifter, underskott och försäljning av tillgångar.

Dessa regler ställer till med många problem: Likställighet, kontrollerbarhet, acceptans hos skattskyldiga. Det hela blir ännu värre eftersom det i skattelagstiftningen finns ett undantag för försäljning av vilt växande bär, svampar och kottar som man själv plockat. Här är inkomster upp till 12 500 kr skattefria.

Sett ur synvinkeln att biodling som hobby är en samhällsnyttig verksamhet är dessa skatteregler helt kontraproduktiva.

För att förenkla reglerna och jämställa mellan olika hobbyslag borde inkomsterna för hobbybiodlare i ett första steg, inkluderas i de skatteregler som gäller för ideella allmännyttiga föreningar och därmed kunna få ett grundavdrag på en del av inkomsten

I nästa steg kan tänkas en översyn på alla typer av hobbyverksamheter inklusive ideella allmännyttiga föreningar där nivåer i paritet med halva eller hela prisbasbelopp kan övervägas. Ideellt arbete som kommer samhället tillgodo ska underlättas, inte försvåras.

Den som säljer varor eller tjänster mot kontant betalning måste sedan den 1 januari 2010 ha ett certifierat kassaregister. Till kontant betalning räknas även betalning med kontokort. Undantag gäller bl.a. för taxi, distans- och hemförsäljning, försäljning av varor eller tjänster mot betalning i automat och automatspel. Vidare är lagen inte tillämplig för den som endast i obetydlig omfattning säljer varor eller tjänster mot kontant betalning.

Hur kan då en så hög omsättningsgräns på 178 000 kr per år inklusive moms för frisörer fortfarande vara accepterad som skäl för att inte behöva redovisa sina intäkter via kassaregister? Jämlikheten i skattesatser oavsett hobby- eller näringsverksamhet är viktig för att upprätthålla förtroendet för hela skattesystemet.

Delningsekonomi

Att möta samhälls- och hållbarhetsutmaningar på nya sätt, med ny affärslogik eller nya affärsmodeller kan vara viktiga element i hur företagande kan bidra till ekonomisk, social och ekologisk hållbar utveckling. Det kan t.ex. ske genom sociala innovationer och socialt entreprenörskap som syftar till att skapa social nytta eller möta specifika samhällsutmaningar genom nya eller förbättrade hållbara tjänster, varor eller arbetsätt. I förlängningen kan sådana idéer, som ofta är skalbara, bidra till ett mer inkluderande samhälle.

Ett sådant exempel var starten av kooperativa rörelser runt om i Sverige och världen redan för över 100 år sedan, när människor gick samman för att kunna få del av varor och tjänster lokalt.

Framväxten av nya affärsmodeller som delvis omkullkastar traditionellt företagande kan bidra till en mer hållbar utveckling genom utvecklingen av t.ex. delningsekonomi, kollaborativ konsumtion, social franchising eller företagande inom cirkulär ekonomi eller ekosystemtjänster. Sådana affärsmodeller minskar inte bara den negativa påverkan på miljö och klimat utan kan även bidra till innovationskraft, ökad konkurrenskraft och fler jobb.

Arbetet med att främja hållbar innovation, samhälls-entreprenörskap och nya affärsmodeller sker exempelvis genom att Tillväxtverket genomför ett flertal insatser för att främja hållbart företagande som både direkt riktar sig till små och medelstora företag och syftar till att påverka institutioner och ramverk.

Samtidigt får vi konstatera att företag som Uber och AirBnB som spridit sig över världen med nya sätt att styras, få kunder och tjäna pengar, inte har självklara och utarbetade sätt att passa in i befintliga skattesystem, ha tydliga arbetsvillkor och redovisning av intäkter. I flera fall över världen, har exempel tyvärr visat på problem med redovisning och att få människor att hålla sig till lagar och regler inom dessa verksamheter. Det är viktigt att nya affärsmodeller kan visa på en trovärdighet inför den lagstiftning som finns – och om så behövs, verka för att den i så fall förändras i en annan riktning – inte att negligera den.

I april 2017 kom den utredning som har kartlagt olika modeller som möjliggör eller underlättar transaktioner där privatpersoner säljer, hyr ut, lånar ut eller ger bort materiella eller finansiella tillgångar eller erbjuder tjänster etc, och analyserar olika användares roller och rättsliga ställning vid sådana transaktioner.

Omkring 10 procent av befolkningen har hitintills gjort någon form av transaktion inom delningsekonomin. Många känner osäkerhet om vad det innebär att handla med andra privatpersoner och plattformarna är inte så bra på att informera om rättigheter, skyldigheter och skattekonsekvenser.

Utredningen föreslår att Konsumentverket får i uppdrag att informera och vägleda privatpersoner om vad delningsekonomiska transaktioner innebär. Vidare föreslås att Konsumentverket och Konkurrensverket i samråd med andra berörda myndigheter under tre år ska följa delningsekonomin utveckling i ett användarperspektiv.

Kristdemokraterna delar uppfattningen att Konsumentverket är rätt myndighet för uppdraget, men samtidigt pågår en snabb utveckling av plattformar inom delningsekonomin, vilket också kräver resurser för att ge konsumenten snabb åtkomst till information om vad som gäller.

Innovationssystemet

Sverige är ett av världens bästa länder på innovation men tyvärr är vi inte fullt lika framgångsrika på att kommersialisera dessa. Kristdemokraterna vill stärka samverkan mellan universitet, forskningsinstitut och näringsliv och se nya gemensamma forskningsprogram som återspeglar näringslivets behov och där staten deltar som betydande finansiär. Hela det totala innovationssystemet omsätter mycket offentliga medel och det behövs en genomgång av aktörer på alla nivåer för att göra systemet lättillgängligt, begripligt och adekvat.

För att en innovation ska komma till stånd behövs det kunskap, ett företag eller en entreprenör som kan omsätta kunskapen och idéerna till produkter, tjänster eller förbättringar, samt en marknad där en kund köper produkterna och tjänsterna. Att ha ett tillåtande klimat i samhället där idéer uppskattas, tas omhand till uppfinningar och kan vidareutvecklas är en del av Kristdemokraternas syn på personlig utveckling som medverkar till ett medskapande Sverige, där allas unika och lika värde är grunden för samhällsbygget.

Hela kedjan av aktörer i det entreprenöriella ekosystemet kan säkert motivera sin existens och påvisa ett gott arbete. Detta till trots, startas många företag utan kontakt med företagsrådgivare för att man inte vet var man ska leta efter någon som kan ge råd och stöd, eller att befintliga företag saknar kontakter med akademi och forskning likaväl som hur man söker medel för utveckling av företagen. Att ge uppfinnare stöd i sina

idéer och ekonomisk support för ansökan om skydd för immateriella rättigheter eller att söka patent är även det angeläget och viktigt.

Eftersom de flesta är beroende av både privata och offentliga medel på lokal, regional och nationell nivå, behövs en översyn av processkedjan från uppfinnarstadiet, företagsrådgivning, forskning och utveckling, inkubatorverksamhet med mera, fram till finansiering och kommersialisering av produkter och tjänster.

Kristdemokraterna anser att en översyn av innovationssystemet är nödvändigt då mycket offentliga medel läggs på alla nivåer. Statliga medel fördelas genom myndigheter som till exempel Vinnova och Tillväxtverket, andra typer av stöd genom forskningsinstitut och företagsrådgivarorganisationer. Detta minskade dock stadigt under den tidigare rödgröna regeringen.

Utveckling av nya företag och produkter

Innovativa företag eller företag med högt teknik- och kunskapsinnehåll har en annorlunda utvecklingsprocess jämfört med andra företag. Tiden för utveckling av nya produkter och företag ser olika ut för olika sektorer och branscher. När det gäller life science; ett brett område som bland annat omfattar utveckling av läkemedel, diagnostik och medicinteknik, är utvecklingsprocessen ibland mycket lång. Det gäller i synnerhet för utvecklingen av nya läkemedel. Vilket kräver långsiktig finansiering.

Sveriges life science-inkubatorer, ALIS, har i en rapport 2016 lyft fram de särskilda utmaningar som möter utvecklingsprocesser och finansiering inom life science i Sverige. Tillväxtanalys gav ut en rapport våren 2017 med rubriken "Towards a Swedish megafund for life science innovation". Den visar på hur en svensk fond, genom att applicera särskilda finansieringstekniker, skulle kunna skapa tillfredställande finansiering för uppstarts företag i de tidiga skedena.

Tillväxtanalys skriver att "En växande och åldrande befolkning är direkt kopplat till en ökning av kroniska sjukdomar vilket bidrar till ökade kostnader för hälso- och sjukvård. Utan åtgärder kommer hälso- och sjukvårdens del av BNP i Sverige och många andra länder öka dramatiskt, vilket kommer att vara ohållbart. Innovation är centralt för att motverka denna utveckling och skapa en bättre och mer kostnadseffektiv

hälso- och sjukvård samt äldreomsorg. Sverige har en stark tradition och kompetens inom alla segment av life science-industrin men under de senaste decennierna har tillflödet av riskkapital i de tidiga skedena minskat, vilket hämmat utvecklingen av nya life science-företag.”

Genom att skapa en megafond som kapitaliseras genom investeringar i både ägarandelar och obligationer, skulle den kunna öppna den upp för investerare som traditionellt sett inte har investerat i tidiga skeden. Något som Kristdemokraterna anser behöver utredas vidare.

Snabbare processer för nya produkter

Sverige har en stolt tradition inom såväl medicinsk forskning som tekniska innovationer inom vården, vilket har skapat såväl jobb som god hälsa och Nobelpris. Men när andra länder under senare år flyttat fram sina positioner har Sverige tappat innovationskraft inom life science-sektorn. Orsaker som brukar nämnas är att ökad tidspress i vården har minskat möjligheter till forskning, konkurrens inom industrin från andra delar av världen som Sydostasien och Östeuropa, samt uppköp och utförsäljning av svenska bolag i branschen.

Nu verkar det dock som det håller på att förändras. Antalet kliniska prövningar har ökat något och regeringen har sjösatt ett forskningsprogram för biologiska läkemedel. Det är positivt att till exempel Vinnova och Vetenskapsrådet samarbetar. Men det krävs också en kontakt mellan professionen i vården och de tillverkande företagen och forskningen för att svensk vård ska få del av den nya rön och behandlingar. Det svenska hälso- och sjukvårdssystemets oförmåga till snabbt upptag av innovativa läkemedel är inte bara ett problem för svårt sjuka patienter utan också för de forskande företagen inom industrin som är beroende av klara och enkla spelregler för introduktion av nya innovativa läkemedel; men även företagen som skapar ny medicinteknik, drabbas av oförmågan från landstingen att se fördelen för svenska patienter.

Den krassa verkligheten är att om företagen inte får avsättning för sina nya och innovativa produkter minskar incitamenten att satsa på forskning och utveckling i Sverige. Det betyder färre jobb, minskad innovationskraft och i förlängningen en allt sämre kvalitet i vården, något som i slutändan drabbar patienterna. Det är paradoxalt

med tanke på de goda förutsättningar vi har för forskning med en väl utbyggd högkvalitativ hälso- och sjukvård och en världsunik tillgång i våra svenska register, inte minst kvalitetsregister som följer patienter, diagnoser och behandlingsresultat över tid.

Vi måste säkerställa att svårt sjuka patienter får tillgång till goda undersökningar och behandlingar, oavsett bostadsort och under den tid det tar för läkemedlet eller andra produkter, att gå från formellt godkänt, till formellt införande. Dagens system är inte etiskt försvarbart. Ingen hade kommit på idén att organisera hälso- och sjukvården i 21 landsting om organisationen skulle satts i sjön idag. Att forma om dem till de sex sjukvårdsregioner som finns redan idag, skulle kunna vara en utveckling mot en jämlik vård över landet, med lika tillgång till nya innovativa läkemedel och medicintekniska produkter.

En statlig utredning, ”Kunskapsbaserad och jämlik vård – Betänkande av Utredningen om ökad följsamhet till nationella kunskapsstöd i hälso- och sjukvården” (SOU 2017:48) konstaterar att hälso- och sjukvården skiljer sig fortfarande åt mellan olika regioner i Sverige och strukturella förändringar behövs för att förbättra situationen. Det tar alltför lång tid att introducera, använda och utvärdera nya behandlingar och tekniker i vården, och vi lyckas inte dra tillräcklig nytta av medicinska framsteg.

Skillnader i vården beror alltså i hög grad på hur olika sjukvårdshuvudmän, landsting, styr sin vård. Detta gäller kanske i synnerhet på läkemedelsområdet där patienter på flera områden, till exempel inom vården av multipel skleros, behandlas med läkemedel som inte är godkända, s.k. off-label-användning. Det kan vara rimligt att tillåta behandling utanför vetenskaplig indikation i de fall där det saknas vetenskapligt godkänd behandling. Inom barnsjukvården som exempel, är det naturligt att använda behandlingar utifrån praxis.

I de fall där det emellertid finns läkemedel som godkänts kan det inte accepteras att det mer än möjligen i undantagsfall förekommer behandling utan vetenskaplig grund. För att trygga patientsäkerheten bör regeringen därför ge sina myndigheter i uppdrag att alltid prioritera läkemedel som har av myndighet godkänd indikation. Det är alltså en avvägning för både patient och läkare mellan att få en behandling eller inte.

Läkemedel finns som används i klinisk praxis men området beräknas växa kraftigt inom det närmaste decenniet. Det handlar om innovationer som kommer att öka långtidsöverlevnaden och hjälpa tusentals svårt sjuka patienter varje år.

Men vad är vitsen med nya innovativa läkemedel om handläggningstiden är flera år eller läkemedlen bara erbjuds i ett fåtal av Sveriges landsting? Och om vissa landsting har råd att köpa in den medicintekniska apparatur som behövs för att upptäcka en svår sjukdom, men vissa inte? Att ställa krav inom ramen för innovationsupphandling är ett sätt som vissa landsting arbetar med, men det måste utvecklas en nationell gemensam syn på hur universitetssjukhusen och andra vårdgivare ska få större möjlighet att forska fram, prova och utveckla nya produkter.

En myndighetsprövning på nationell nivå av alla slags produkter inom life science måste rimligtvis också gälla i alla landsting, annars har vi bara lyckats lägga till en nivå och förlängt handläggningstiden, tvärtom mot arbetets ambitioner.

Det behövs mindre krångel och mer samarbete för att lyfta svensk life science-industri. Då kan vi nå bättre vårdresultat, komma bort från ojämlikheter i vården och skapa fler jobb till introduktionsprocessen. Det måste bli tydligare hur landstingen ska agera för mer jämlik vård av svenska patienter genom införande av nya produkter inom vård och behandling. Till att börja med behövs ett nationellt åtagande för att komma till rätta med den ojämlika introduktionsprocessen.

Life Science

Life science – eller ”livsvetenskaperna” som det kallas på svenska – är en benämning på verksamheter som sträcker sig från idéer, forskning och utveckling, kliniska prövningar, kommersialisering av produkter och tjänster och införande av ny teknik till läkemedel i vårdens olika stadier och områden.

Stiftelsen Forska Sverige, LIF, Swedish Medtech och SwedenBio med flera organisationer har gjort många olika förslag under de senaste åren för att komma framåt i frågan om utveckling av den svenska life science-branschen. Kristdemokraterna har varit pådrivande i frågan om en nationell strategi för att de företag som finns i Sverige

ska finna mödan värd att ha verksamhet i landet, hitta kompetent personal och få utväxling av satsade medel för forskning och kommersialisering av produkter.

Upphandling – konkurrens

Offentlig upphandling regleras av tre lagar som i huvudsak bygger på EU-direktiv: Lagen om offentlig upphandling (LOU) gällande varor, tjänster, byggentreprenader, lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF) samt lagen om valfrihetssystem (LOV) vid konkurrensutsättning av verksamhet inom vård och omsorg.

Kristdemokraterna anser att upphandling är ett viktigt verktyg för offentliga verksamheter att på ett tydligt sätt visa hur medel används och konkurrensneutralitet kan upprätthållas. Däremot har de senaste årens utredningar och nya EU-direktiv gjort det möjligt att ytterligare kriterier kan ställas upp som krav vid upphandlingar, som ska tas i beaktande och användas med sunt förnuft. Flera nya utredningar om upphandling har nyligen presenterats och åtgärder diskuteras utifrån det.

Offentliga bolags och myndigheters konkurrens med privata verksamheter

Kristdemokraterna anser det vara viktigt att alltid se över offentlig verksamhet och hur den motiveras över tid. Svenska staten äger i dagsläget 49 företag, varav några är beslutade att säljas. Företagslistan borde hos varje riksdagsledamot och skattebetalare väcka frågan om alla dessa driver verksamheter som är lämpliga för staten att äga. Företagens närvaro på flera marknader riskerar en osund konkurrens.

Trots den lagstiftning som ska förbjuda statliga företag att snedvrída konkurrensen och nyttja sin ställning, har vi kunnat se en trend med breddning av verksamheter som riskerar att ta marknadsandelar på bekostnad av privata aktörer.

De statliga företagens agerande riskerar därmed att bryta mot Konkurrenslagen, samtidigt som det ökar statens inflytande på kommersiella marknader. Detta är en utveckling i strid med vad Kristdemokraterna vill se för statligt ägande. Men även myndigheter har på senare gjort stora inbrytningar på öppen marknad genom att delta i upphandlingar med varor och tjänster.

Den dåvarande näringsministern i den rödgröna regeringen som var ansvarig för ägarpolitiken i det statliga ägandet av bolag, och finansmarknads- och konsumentministern som är ansvarig för förvaltningen av de statliga bolagen, bör överväga hur risken för konkurrens i än högre grad ska kunna undvikas. Bland de statliga företagen återfinns bl.a. Infranord AB som jobbar med anläggningsarbete, Swedesurvey som sysslar med lantmäteri-tjänster i utlandet och ett ryskt bolag som ägs tillsammans med staden Sankt Petersburg. Det är bara tre exempel på bolag som inte borde kunna motiveras tillhöra statens kärnverksamheter, och somliga gärna skulle kunna drivas av privata aktörer.

Statliga företag har börjat bredda sina verksamheter och etablera sig på nya marknader med de konkurrensfördelar som är unika för företag i statlig ägo och som privata företag inte kommer att kunna konkurrera med på lika villkor. Att skapa inhouse-verksamheter som agerar på öppna marknaden är inte i linje med bolagens uppdrag enligt Kristdemokraterna.

Debatten om den svenska statens ägande är mycket viktig. Det handlar inte i första hand om att sälja företag utan om att staten som ansvarsfull ägare lever upp till rådande lagstiftning. Det finns bolag som staten äger med särskilda samhällsuppdrag, liksom verksamheter inom bolag där det borde finnas ett säkerhetspolitiskt tänkande för att upprätthålla landets infrastruktur, oavsett digitalt eller fysiskt.

Därför kan det vara intressant med en transparent översyn av de statliga bolagens aktiviteter i form av intern verksamhetsutveckling som sträcker sig utåt mot, och i konkurrens med, andra aktörer. Alla myndigheter bör också genomgå en översyn av vilka verksamheter som är konkurrerande med privata företag. Det tydligaste exemplet är KrimProd vars verksamhet kan motiveras med att sysselsättning ges till intagna i Kriminalvården – men där särskilt tvätteritjänsterna som erbjuds på öppna marknaden genom deltagande i upphandlingar, inte går att konkurrera med från andra företag med högre kostnader för utfört arbete.

Detta slår tyvärr även igenom i kommuner och landstings/regioners egna verksamheter eller dess bolags upphandlingar, som konkurrerar på den kommersiella marknaden; oavsett om det handlar om tvätteritjänster, agande och drift av konferensanläggningar, campingar, SPA, tryckerier eller annat. Det offentliga ska inte

konkurrera med det privata såvida det inte krävs en särskild insats på ett väl definierat område för att främja tillväxt och utveckling under begränsad tid.

Export och frihandel

En förutsättning för att de stora globala klyftorna ska kunna minska är handel på rättvisa villkor över hela världen. Det är främst genom handel som de minst utvecklade länderna med egen kraft kan resa sig ur fattigdomen. Därför måste en fri och rättvis handel utvecklas där geografiska gränser har minskad betydelse. Handelshinder som tullar och exportsubventioner bör alltså motverkas.

Handel binder samman länder och marknader världen över; inte minst tillkom Europeiska gemenskapen, eller EU numera, som en del i arbetet för fred och frihet. Större export gynnar företag, konsumenter och samhällsekonomin i stort då det innebär ökade intäkter och möjligheter till specialisering och storskalighetsfördelar. Också import har positiva effekter på ekonomin då det ger fler valmöjligheter, lägre priser och att varor som skulle vara dyra att producera i exempelvis Sverige kan köpas in billigare från utlandet. Detta gör i sin tur att svenska varor kan produceras till lägre kostnader och bli mer konkurrenskraftiga.

Nära 40 procent av den svenska varuexporten utgörs av industriprodukter som maskiner och transportmedel. Hit räknas bland annat också export av telekomprodukter. Sveriges basindustri med skogs-, stål- och gruv- samt kemiindustrin står också för en betydande del av den svenska varuexporten. Exempel på stora importvaror är olja, bilar samt el- och teleprodukter.

Tjänstehandeln domineras av olika slags affärstjänster, tekniska tjänster samt resor, transporter och övriga affärstjänster. I den sistnämnda gruppen ingår bland annat tjänster relaterade till forskning och utveckling.

Sedan Sverige gick med i EU 1995 har vi inga egna frihandelsavtal. De frihandelsavtal som gäller för EU gäller också för Sverige. EU har redan idag frihandelsavtal med ett stort antal länder och håller dessutom på att förhandla ytterligare avtal, till exempel med USA, det så kallade TTIP. Handelsavtalet mellan EU och Kanada, CETA; blev beslutat av Europaparlamentet i början av 2017, men väntar fortfarande på beslut i Riksdagen.

Handeln mellan USA och Sverige har stor betydelse för tillväxt och framväxten av nya jobb i vårt land. De pågående förhandlingarna syftar till att lyfta handeln ytterligare och ge EU:s medlemsländer en puff framåt i ekonomin. TTIP kommer att möjliggöra ökad export till USA, vilket behövs efter en lång tid med låga siffror. 91 procent av företagen i Sverige som handlar med USA är små och medelstora företag. Det som kan gynna deras verksamheter är att minska problemen med olika standarder för produkter, certifieringar eller utformning av tariffer som gör det dyrt och svårt. Därför är det av stor vikt för oss kristdemokrater att även de små och medelstora företagens behov täcks upp i TTIP-förhandlingarna. Läget efter förändringen på presidentposten i januari 2017, har dock blivit mer svårtolkat då officiella åsikter ändrats från den amerikanska sidan angående värdet av olika handelsavtal, inklusive TTIP.

Alla varor är dock inte konventionella varor. När det kommer till handel med krigsmateriel bör handeln ske med demokratier som inte befinner sig i krig. Kristdemokraterna var pådrivande för ett demokratikriterium i Krigsmaterielutredningen, KEX. Kristdemokraterna vill också se att motköpsaffärer som är vanligt förekommande vid handel med krigsmateriel ska minska för att på sikt upphöra helt. Detta bör också vara den hållning kristdemokraterna har när internationella överenskommelser görs för att motverka motköpsaffärer även internationellt.

Exportstrategi

Den förra rödgröna regeringen lade fram en ny exportstrategi 2015 med 22 prioriterade områden och identifierat fem utmaningar för svensk export: Att nå tillväxtmarknaderna i högre grad, fler små och medelstora företag måste våga och vilja exportera, svenska varor och tjänster måste hamna högre upp i förädlingskedjan, Sveriges attraktionskraft måste öka genom att bland annat locka hit internationella evenemang och att den globala handeln måste hållas uppe.

Kristdemokraterna delar den tidigare rödgröna regeringens uppfattning om utmaningarna och att merparten av förslagen på åtgärder för att möta dem är nödvändiga men att vi i delar av detta ger andra förslag. Att de ville skapa bättre övergång från bistånd till handel genom utökad utbyte med internationella organisationer är en bra väg att gå för att skapa möjligheter för människor till egen

försörjning. Men att det är viktigt att EU och andra handelspartner lever upp till sina åtaganden inom ”Aid for Trade”, som är ett initiativ som syftar till att ta ett helhetsgrepp på handelsrelaterat bistånd. Detta ligger även inom FN:s globala hållbarhetsmål; särskilt 8.a:

”Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, bland annat genom det förstärkta integrerade ramverket för handelsrelaterat tekniskt bistånd till de minst utvecklade länderna (Enhanced Integrated Framework for Trade-related technical Assistance to Least Developed Countries).”

Utformningen av exportcenter utgår från regionens förutsättningar vilket betyder att det kan se lite olika ut i olika regioner. Det övergripande målet är att företag får kontakt med rätt person, i rätt organisation, med sin fråga, inom 24 timmar. Till hjälp ytterligare har den tidigare regeringen skapat ett ”Team Sweden”, som består av 19 myndigheter och organisationer. Business Sweden har fått medel för att koncentrera sig på de största affärerna, vilket enligt Kristdemokraterna inte ska motverka det faktum att fler små och medelstora företag ska få hjälp att växa och utvecklas. En viktig del är ökad kunskap om vikten av standardisering av produkter och tjänster för att kunna vara intressanta för export till andra länder.

Vi tror också på en ökad uppmärksamhet för EKN – Exportkreditnämnden – som har uppdraget att främja svensk export och svenska företags internationalisering. Det gör man genom att försäkra exportföretag och banker mot risken för att inte få betalt i exportaffärer, så att de kan genomföra fler säkra exportaffärer. Om företag får bättre information om möjligheten att söka garantier där, kan det bidra till att fler vågar exportera.

Integration viktigt för ökad handel

Öppenhet och solidaritet har bidragit till att Sverige har byggt relationer till många länder runtom i världen. Hur Sverige kan ta tillvara de människor som kommer hit är en viktig fråga för den enskilde som kommer men också för Sveriges utveckling. Därför är det angeläget med en fungerande integrationspolitik. Vi bör skapa ett bra klimat för arbete och eget företagande, där kunskap om olika affärskulturer och personer med stora språkkunskaper, kan bidra till ökad export.

Anslagsförändringar

Med anledning av principerna i övergångsbudgeten minskas anslag 1:2 med 110 miljoner kr för 2019 och 255 miljoner kr per år 2020-2021. Pengarna är en del av proposition 2016/17:50. Därför ökar Kristdemokraterna anslaget med motsvarande belopp. Samma anslag får också tillskott till följd av principerna för övergångsbudgeten. Kristdemokraterna minskar anslaget i motsvarande grad. Anslag 1:5 får också tillskott till Elektrifiering av fordonsparken till följd av principerna. Kristdemokraterna minskar anslaget i motsvarande grad. Anslag 1:15 Upprustning av Göta kanal får förändrat anslag till följd av principerna. Kristdemokraterna återställer anslaget till nivåerna för föregående budgetproposition 2018. Därmed ökar Kristdemokraterna anslaget 2019 med 5 miljoner kr, ökar 2020 med 60 miljoner kr och minskar med 60 miljoner kr under 2021.

Kristdemokraterna fortsätter sina besparing från Budgetpropositionen 2018 under anslag 1:5, vilket sammantaget innebär en besparing på 328 miljoner kr för 2019. Anslag 1:3 minskas också till följd av att vi säger nej till förstärkningen av strategiska kompetensmedel som aviserades i budgetpropositionen 2017. Därmed minskar anslaget med 102 miljoner kr för 2019.

Camilla Brodin (KD)

Jakob Forssmed (KD)

Sofia Damm (KD)

Magnus Oscarsson (KD)

Robert Halef (KD)

Hampus Hagman (KD)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Magnus Jacobsson (KD)

Christian Carlsson (KD)

Larry Söder (KD)